

Азаренкова Г.М.
д.е.н., проф.,
завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
ДВНЗ «Університет банківської справи»
Харківський навчально-науковий інститут
Кріцина Д.І.
магістр
ДВНЗ «Університет банківської справи»
Харківський навчально-науковий інститут

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ В СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ

Сучасний стан розвитку соціально-економічної та політичної сфер країни перебуває під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів, що визначають характер та динаміку функціонування страхових компаній. Особливо актуальним у вище вказаних умовах постає питання антикризового фінансового управління в страхових компаніях, так як існує велика ймовірність виникнення кризових явищ у будь-якій сфері чи частині суб'єкта фінансового ринку.

Незважаючи на значні успіхи зарубіжних дослідників антикризового управління страховими компаніями, специфіка проблематики в умовах транзитивної економіки все ще належить до малодосліджених як у вітчизняній, так і у зарубіжній економічній науці. Нині увага науковців зосереджена на подоланні кризи, тоді як дедалі актуальнішою стає проблема вчасного попередження кризи та розроблення теоретико-методичних засад здійснення антикризового управління страховиком на постійній основі зі створенням відповідних нових методик та пошуком комплексних критеріїв оцінки їх ефективності.

Для того щоб оцінити ефективність антикризового управління, потрібно провести оцінку економічної спроможності та своєчасного виявлення ознак погіршення фінансового стану страховика, для того щоб ефективно функціонувати в будь-який період розвитку економіки країни.

Базою дослідження було обрано Приватне акціонерне товариство Страхова Компанія «АХА Страхування» (далі ПАТ СК «АХА Страхування») яка є однією з лідерів на ринку ризикового страхування України, входить до французької групи АХА. Восьмий рік поспіль АХА є страховим брендом №1 у світі, також АХА увійшла до ТОП-3 найдорожчих брендів зі сфери фінансових послуг. Філії та представництва компанії розташовані в усіх регіонах України, регіональна мережа «АХА

Страхування» представлена в більш ніж 200 містах України [1].

Як в зарубіжних, так і вітчизняних літературних джерелах існує декілька загальновизнаних методів і методик оцінки ризику банкрутства підприємства. Найбільш відомою і широко вживаною є методика Альтмана, яка побудована з використанням апарату мультиплікативного аналізу дискримінанта, який дозволяє підібрати такі показники, дисперсія яких між групами була б максимальною, а всередині групи – мінімальною [2]. Таким чином, індекс Альтмана являє собою функцію від показників, які характеризують економічний потенціал підприємства та результати його роботи за попередній період. Індекс кредитоспроможності (Z-рахунок) розраховується за формулою (1):

$$Z = 1,2 \times X_1 + 1,4 \times X_2 + 3,3 \times X_3 + 0,6 \times X_4 + X_5 \quad (1)$$

де Z - інтегральний показник рівня погрози банкрутства; X_1 - робочий капітал/загальна вартість активів; X_2 - чистий прибуток/загальна вартість активів; X_3 - чистий дохід/загальна вартість активів; X_4 - ринкова вартість акцій/сума заборгованості; X_5 - обсяг продажу/загальна вартість активів.

Розраховані показники ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015-2017 рр. наведені в табл.1

Таблиця 1

Оцінка банкрутства за моделлю Е. Альтмана ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015-2017 рр.

Коефіцієнт	2015 р.	2016 р.	2017 р.
X_1	0,79	0,77	0,12
X_2	0,00	0,00	0,00
X_3	0,41	0,85	1,35
X_4	2,20	10,64	1,06
X_5	0,41	0,85	1,35
Z	4,04	10,98	6,60
Імовірність банкрутства	дуже низька	дуже низька	дуже низька

Можемо зробити висновок, що рівень загрози банкрутству за моделлю Альтмана дуже низька, можна стверджувати, що така тенденція буде триматися й надалі.

Окрім західної моделі, розглянемо також вітчизняну модель. Найбільш поширеною в Україні є діагностика банкрутства підприємства за моделлю О.О. Терещенка [3], яка визначається за формулою (2.):

$$Z = 1,5 \times x_1 + 0,08 \times x_2 + 10 \times x_3 + 5 \times x_4 + 0,3 \times x_5 + 0,1 \times x_6 \quad (2)$$

де x_1 - Cash-Flow / зобов'язання; x_2 - валюта балансу / зобов'язання; x_3 - прибуток / валюта балансу; x_4 - прибуток / виручка від реалізації; x_5 - виробничі запаси / виручка від реалізації; x_6 - оборотність основного капіталу (виручка від реалізації) / валюта балансу.

Розрахуємо показники ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015-2017 рр. (табл.2).

Таблиця 2

Оцінка банкрутства за моделлю О. Терещенка ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015-2017 рр.

Коефіцієнт	2015 р.	2016 р.	2017 р.
x_1	8,44	14,09	12,92
x_2	20,08	19,98	22,34
x_3	0,11	0,23	0,06
x_4	0,11	0,23	0,06
x_5	0,09	0,08	0,10
x_6	0,83	0,88	0,79
Z	16,149	26,38	22,29

Отже, оскільки динаміка показників упродовж 2015–2017 рр. $Z > 2$, то ПАТ СК «АХА Страхування» є фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство.

Страховою компанією ПАТ СК «АХА Страхування» протягом останніх років був розширений обсяг страхового поля, що призвело до збільшення страхових зборів і дозволило збільшити розмір страхових відшкодувань в рази та збільшити активи.

ПАТ СК АХА Страхування» зайняла впевнену фінансову позицію на ринку України. Ліквідність або здатність компанії відповідати за своїми короткостроковими страховими зобов'язаннями підтверджує розмір інвестиційного портфелю.

Отже, з огляду на проведені дослідження можна зробити висновок, що ефективність процесу антикризового фінансового управління в ПАТ СК «АХА Страхування» знаходиться на високому рівні, а отже у випадку виникнення зовнішніх і внутрішніх кризових обставин, страхова компанія зможе вчасно відреагувати на проблеми та уникнути стадії гальмування та кризи.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт страхової компанії «АХА Страхування» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://axa-ukraine.com/ru/>.
2. Altman Edward I. Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy / Edward I. Altman // The Journal of Finance, Vol. 23, No. 4. (Sep., 1968), pp. 589-609.
3. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія / О. О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2016. – 272 с.